

ΕΓΚΡΙΘΕΝΤΑ ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΟΜΑΔΩΝ

ΙΣΤ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ UNESCO

25 και 26 Φεβρουαρίου 2016

Αρσάκεια Σχολεία Ψυχικού

Πόρισμα ομάδας 1

Αξιότιμο προεδρείο
Αγαπητές μαθήτριες
Αγαπητοί μαθητές
Αξιότιμοι καθηγητές

Η ομάδα μας εκφράζει καταρχάς τις θερμές της ευχαριστίες στο Αρσάκειο Γενικό Λύκειο Ψυχικού για την άψογη οργάνωση του Συμποσίου και την θερμή φιλοξενία που μας εξασφάλισε. Ευχαριστούμε, επίσης, την Ελληνική Εθνική Επιτροπή της Ουνέσκο που μας έδωσε την δυνατότητα να συζητήσουμε ένα σημαντικό και διαρκώς επίκαιρο θέμα όπως αυτό της αειφορίας στην εκπαίδευση. Μετά από συστηματικό διάλογο που αναπτύξαμε με τα μέλη της ομάδας μου, καταλήξαμε στα επόμενα πορίσματα για το θέμα του συμποσίου μας και τα υποθέματά του.

(1^ο υπόθεμα)

Προσεγγίζοντας το θέμα από την πλευρά της περιβαλλοντικής προστασίας θα λέγαμε ότι το περιβάλλον είναι αρκετά παραμελημένο από τον άνθρωπο γιατί αυτός ασχολείται αποκλειστικά με το προσωπικό του συμφέρον αδιαφορώντας για τις συνέπειες που μπορεί να προκληθούν και στον ίδιο αλλά και στις επόμενες γενιές. Η εκπαίδευση μπορεί να αποτελέσει το μεσο της επίλυσης του πρόβληματος με τρόπους οι οποίοι δεν θα βλάψουν τις επόμενες γενιές. Συγκεκριμένα το σχολείο μπορεί να εντάξει στο εκπαιδευτικό του πρόγραμμα μαθήματα τα οποία να εστιάζουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Τα μαθήματα αυτά θα έχουν στόχο εκτός από το θεωρητικό κομμάτι της μάθησης και το πρακτικό διότι οι βιωματικές ενέργειες είναι αυτές που αποτυπώνονται καλύτερα στην μνήμη του μαθητή ειδικά όταν αυτός βρίσκεται σε μικρή ηλικία. Βέβαια είναι αναγκαίο να υπάρχουν καθηγητές που όχι μόνο θα έχουν τις κατάλληλες περγαμινές αλλά θα αποτελούν και παράδειγμα προς μίμηση για τους μαθητές τους. Παράλληλα οι μαθητές μπορούν να ευαισθητοποιηθούν μέσω κάποιων περιβαλλοντικών δράσεων υπό την αιγίδα του σχολείου. Η ανακύκλωση η δένδροφυτευση ο εθελοντισμός αποτελούν μερικές από τις δράσεις με τις οποίες επωφελείται το περιβάλλον. Τέλος σημαντικό ρόλο στην εξοικονόμηση ενέργειας και κατ' επέκταση στην προστασία του περιβάλλοντος έχουν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας των οποίων η χρήση έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια.

(2^ο υπόθεμα)

Στη συνέχεια ασχοληθήκαμε με την κοινωνική συνοχή και πως μπορεί αυτή μέσα από την εκπαίδευση να προβληθεί. Η αλήθεια είναι πως δεν μπορεί να υπάρξει κοινωνική συνοχή σε χαώδεις κοινωνίες, όπως αυτή της Ελλάδας. Το σχολείο όμως, διδάσκοντας την ηθική, την αλληλεγγύη, και καταργώντας τα στερεότυπα και τις ρατσιστικές αντιλήψεις, συμβάλλει πολύ στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Συζητώντας με την ομάδα μας αντιληφθήκαμε πως μόνο με την καλλιέργεια της γνώσης και του πνεύματος και μέσω της κριτικής σκέψης μπορούμε να το πετύχουμε αυτό. Γενικότερα ως άνθρωποι ενδιαφερόμαστε για τον εαυτό μας και μόνο. Θα πρέπει όμως να επικεντρωθούμε στο «εμείς» κι όχι στο «εγώ». Το σχολείο βοηθά γιατί μαθαίνει στους μαθητές να λειτουργούν σ ένα ομαδοσυνεργατικό πνεύμα, μέσω των ομαδικών εργασιών, οι οποίες διδάσκουν τον σεβασμό και την αλληλεγγύη, στοιχεία μιας κοινωνίας με συνοχή, και ταυτόχρονα διεγείρουν τον στοχασμό. Επιπλέον, πολλές φορές δεν είμαστε συμφιλωμένοι με την ιδέα

ενός ανάπηρου ή ενός έγχρωμου, και μπορεί να οδηγηθούμε σε επικριτικά – ρατσιστικά σχόλια. Στην εξάλειψη του προβλήματος αυτού συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό τα σχολεία στα οποία συνυπάρχουν εξίσου παιδιά με ειδικές ανάγκες και παιδιά που δεν πάσχουν από κάποια αναπηρία, καθώς και παιδιά άλλων χωρών. Έτσι, από μικρή ηλικία τα παιδιά μαθαίνουν να αποδέχονται το διαφορετικό και να συμβιώνουν αρμονικά.

(3^ο υπόθεμα)

Επίσης, το τρίτο υπόθεμα αφορούσε την οικονομική βιωσιμότητα. Αρχικά, οι επιχειρήσεις ενδιαφέρονται αποκλειστικά για το κέρδος. Αυτό σημαίνει ότι η προστασία της οικονομικής βιωσιμότητας βρίσκεται αποκλειστικά στα χέρια της εκπαίδευσης. Μέσα από την εκπαίδευση τα παιδιά μαθαίνουν την έννοια της αποταμίευσης, τη χρήση των χρημάτων με μέτρο και την ιεράρχηση των αναγκών. Τα μαθήματα των οικονομικών επιστημών, τα οποία όσο κι αν δεν θεωρούνται βαρύτητας είναι πολύ σημαντικά διότι διδάσκουν στα παιδιά πολύ σημαντικές έννοιες. Στην οικονομική βιωσιμότητα επίσης συμβάλλει η σωστή κοινωνικοποίηση του μαθητή μέσα από την σχολική κοινότητα, η οποία μπορεί και διαμορφώνει ενεργούς πολίτες τόσο σε θέματα πολιτικής όσο και στην κοινωνία γενικότερα. Επιπλέον, ο σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην οικονομία. Σήμερα, υπάρχουν πολλά επαγγέλματα στα οποία συσσωρεύεται μεγάλος αριθμός φοιτητών μόνο και μόνο επειδή είναι διαδεδομένα. Αντίθετα, επαγγέλματα που ανήκουν στον πρωτογενή τομέα, ο οποίος είναι, ίσως, ο σημαντικότερος τομέας για την οικονομία, μένουν στο περιθώριο, διότι δεν υπάρχει σωστή ενημέρωση. Γι' αυτό τον λόγο είναι αρκετά σημαντικό το μάθημα του επαγγελματικού προσανατολισμού, και πρέπει να γίνεται σωστά.

(4^ο υπόθεμα)

Τέλος, σαν ομάδα ασχοληθήκαμε με την λειτουργία των θεσμών, μέσα από το αειφόρο σχολείο. Αρχικά συμφωνήσαμε ότι κύριοι εκπρόσωποι των θεσμών στο σχολείο είναι τα μέλη των 15μελών και 5μελών συμβουλίων. Στη συνέχεια θα λέγαμε ότι γίνεται σωστή λειτουργία των θεσμών όταν υπάρχει συμμετοχή από όλους στα κοινά και διάλογος. Τα ελληνικά σχολεία φιλοξενούν εκτός από ελληνόπουλα και παιδιά διαφορετικών εθνικοτήτων. Για να γίνεται σωστή λειτουργία των θεσμών και παράλληλα να υπάρχει ομόνοια μεταξύ τους πρέπει ο καθένας να μην καταπατά την ελευθερία του άλλου. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει αλληλοσεβασμός ανάμεσα τους.

Με βάση τις προηγούμενες διαπιστώσεις, καταλήξαμε στο εξής συμπέρασμα: για να ανοίξει ο δρόμος προς το αειφόρο σχολείο θα πρέπει οι οποιεσδήποτε αλλαγές να συμβούν στο σύνολο της σχολικής ζωής και οι φορείς της εκπαίδευσης να ενώσουν τη δράση τους στα συνεργατικά δίκτυα, ώστε η φωνή τους να γίνει πιο δυνατή και οι αρχές της αειφόρου ανάπτυξης να διαδοθούν στην ευρύτερη κοινωνία.

Σας ευχαριστούμε πολύ για τον χρόνο και την προσοχή σας.

Οι μαθητές της 1^{ης} ομάδας:

Τσάκαλος Κωνσταντίνος (Πρόεδρος)

Μπουρούτη Χρυσάνθη (Γραμματέας)

Γάκος Βασίλειος

Αποστόλου Μαίη

Γεωργούντζος Αθανάσιος

Ζουλού Εβιάνα
Βίδιας Ιωάννης
Αρβανίτη Εύα
Αγγαλακοπούλου Θεώνη
Πιτσίλη Βασιλική
Βεργοπούλου Δήμητρα Νεφέλη
Φωτιάδου Μιχαέλα
Αρμάς Νικόλας
Λειβαδά Υβόννη

Ομάδα 2

Αγαπητοί ακροατές,

Ως εκπρόσωπος της δεύτερης ομάδας, αφού ευχαριστήσω τους διοργανωτές και τους συμμετέχοντες του 16^{ου} Συμποσίου Εταιρικών Σχολείων Αττικής UNESCO, θα επιθυμούσα να σας παρουσιάσω το πόρισμα στο οποίο κατέληξε η ομάδα μου, μετά από διεξοδική συζήτηση.

Η αειφορία συνιστά έννοια που αγκαλιάζει ποικιλία πτυχών της ανθρώπινης ζωής. Οικονομία, περιβάλλον, τεχνολογία, πολιτισμός αποτελούν παραδείγματα των παραπάνω. Μολονότι ως αξία δεν έχει προβληματίσει ιδιαίτερα την παγκόσμια κοινότητα ως τώρα, εντός των επόμενων ετών προβλέπεται η αναγνώριση της ως καίριου παράγοντα για τη μελλοντική ανάπτυξη του ανθρωπίνου γένους και την καταπολέμηση των επιπτώσεων που η μη εφαρμογή της έχει προξενήσει. Προκειμένου η αειφορία να υιοθετηθεί ως τρόπος ζωής των μεταγενέστερων γενεών, καθοριστική κρίνεται η συμβολή της εκπαίδευσης.

Πιθανότατα, οι περισσότεροι από εσάς, όταν ακούτε τον όρο « αειφορία» συνειρμικά τον συνδέετε με το περιβάλλον. Πράγματι αειφορία και περιβάλλον είναι έννοιες άρρηκτα συνδεδεμένες. Η καταστροφή του τελευταίου έγκειται κατά βάση σε ανθρώπινες ενέργειες, που στοχεύουν στη βραχυπρόθεσμη ανάπτυξη, και όχι στην αειφόρο. Η ληστρική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων σε συνάρτηση με την συνήθη αδιαφορία του σύγχρονου πολίτη όσον αφορά σε περιβαλλοντικά ζητήματα οφείλεται στην έλλειψη επαρκούς περιβαλλοντικής παιδείας και συνεπώς αντίστοιχης κοινωνικής δράσης. Η δράση αυτή μεταφράζεται σε:

1. Παραγωγή τεχνολογίας οικονομικής ως προς την κατανάλωση ενέργειας.
2. Ανακύκλωση απορριμμάτων
3. Βιολογικό καθαρισμό λυμάτων
4. Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η παιδεία, που προαναφέρθηκε, μπορεί να μεταδοθεί μέσω πληθώρας φορέων αγωγής. Καθοριστικός είναι ο ρόλος της οικογένειας, η οποία οφείλει να καλλιεργήσει στο νεαρό άτομο την οικολογική συνείδηση. Ακολούθως, στο πλαίσιο του σχολείου, οι μαθητές θα κινητοποιηθούν μέσω σύγχρονων βιωματικών μεθόδων διδασκαλίας από τις πρώτες κιόλας τάξεις. Αναλυτικότερα, οι μαθητές θα προσεγγίζουν το κάθε ζήτημα με κριτική σκέψη, θα συνεργάζονται και θα συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες. Επιπροσθέτως, θα ευαισθητοποιηθούν και θα δραστηριοποιηθούν μέσα από εθελοντικές δράσεις, ερευνητικές εργασίες με θέμα την αειφορία.

Το κράτος, ως βασικός φορέας της πολιτείας, δύναται να υποστηρίξει την εξυπηρέτηση της αειφορίας μέσω των παραπάνω δράσεων σε νομικό υπόβαθρο. Αδιαμφισβήτητα, η πολιτική ηγεσία οφείλει να λαμβάνει προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα για τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος. Ειδικότερα, έχει τη δυνατότητα να διαθέσει κονδύλια για την εκπόνηση προγραμμάτων που θα δώσουν το έναυσμα για μία ουσιαστική αλλαγή.

Επιπρόσθετα τα Μ.Μ.Ε. , μέσω της καθολικότητας που τα χαρακτηρίζει διαθέτουν κάθε προοπτική αποτελεσματικής ενημέρωσης και συνεπώς ευαισθητοποίησης των

πολιτών. Πιο συγκεκριμένα, υποχρεούνται να γνωστοποιούν κάθε απόπειρα ανατροπής της ισορροπίας του περιβάλλοντος, κατέχοντας ένα ισχυρό όπλο, τον συνδυασμό του λόγου και της εικόνας. Τέλος, σημαντικό είναι να προβάλλουν επικοινωνιακά προγράμματα σχετικά με την αειφορία σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής.

Κλείνοντας θέλω να τονίσω ότι, οι δυνατότητες ενίσχυσης της αειφόρου ανάπτυξης μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, είναι απεριόριστες. Ωστόσο μένουν συνήθως ανεκμετάλλευτες, εξαιτίας της απουσίας ερεθισμάτων στο κοινωνικό σύνολο. Είναι λοιπόν επιτακτική ανάγκη, και υποχρέωση όλων ανεξαιρέτως, η επιδίωξη της ικανοποίησης των αναγκών του παρόντος χωρίς να θέτονται σε κίνδυνο οι ανάγκες του μέλλοντος

Ομάδα 3

Αγαπητοί μαθητές

Κύριοι καθηγητές

Θα θέλαμε αρχικά ως ομάδα, να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες προς την φιλεκπαιδευτική εταιρία του Αρσάκειου ψυχικού, για τη φιλοξενία και την οργάνωση του συμποσίου. Έχοντας ως κατευθυντήριο άξονα στη συζήτηση μας την αειφορία, καταλήξαμε μέσω παραγωγικού διαλόγου με τα μέλη της ομάδας μου, στα εξής συμπεράσματα:

Για να εξασφαλίσουμε στις μελλοντικές γενιές την ικανότητα να ικανοποιούν τις ανάγκες τους, πρέπει να μετατρέψουμε την τωρινή κοινωνία μας, από κερδοσκοπική και καταστροφική, σε αειφόρο. Πιο συγκεκριμένα πρέπει να υιοθετήσουμε μια μορφή κοινωνίας, η οποία θα είναι θετική σε νέες τεχνολογίες που αποσκοπούν στην εξοικονόμηση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και σε δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και την εξάλειψη κοινωνικών προβλημάτων.

Για να πραγματοποιηθεί το όραμα αυτό, όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να δραστηριοποιηθούν όχι μόνο οι πολίτες, αλλά και οι θεσμοί, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα αν εξελιχθούν σωστά, να ασκούν έλεγχο, και μέσω της άσκησης αυτού, να τοποθετήσουν τις μεγάλες επιχειρήσεις αλλά και τους πολίτες στο δρόμο προς την αειφορία. Για παράδειγμα, μπορούν από το σύνταγμα να οριστούν νομοί, οι οποίοι θα επιφέρουν βαρύ πρόστιμο σε όσους παραβαίνουν οικολογικούς νομούς. Επίσης θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν δράσεις προωθούμενες από περιβαλλοντικούς Μ.Κ.Ο. (μη κυβερνητικούς οργανισμούς) όπως μέτρηση οικολογικού αποτυπώματος εταιρειών και σχολείων ή δένδροφυτεύσεις και παρόμοιες εθελοντικές ενέργειες. Ακόμα μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να γίνει πραγματικότητα ένα πρόγραμμα παροχής κονδυλίων με σκοπό την εφαρμογή μονάδων αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε σχολικό, οικιακό και βιομηχανικό επίπεδο, καθώς και την επιμόρφωση προσωπικού για την σωστή χρήση τους. Όσον αφορά την εξάλειψη κοινωνικών προβλημάτων οι Μ.Κ.Ο. μπορούν να οργανώσουν κοινωνικές δράσεις που θα έχουν ως κύριο στόχο την ενδυνάμωση και επανένταξη στην κοινωνία των οικονομικά ασθενών και περιθωριοποιημένων ατόμων όπως είναι π.χ. οι άστεγοι και οι πολεμικοί πρόσφυγες.

Είναι φυσικά γνωστό ότι για να γίνει μια τόσο μεγάλης κλίμακας μετατροπή στον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας (από κερδοσκοπική σε αειφόρο) πρέπει όχι απλά να προωθηθεί ένας τρόπος ζωής φιλικός προς το περιβάλλον αλλά να αλλάξει μορφή η ίδια η συνείδηση των πολιτών. Για να επιτευχθεί η αλλαγή αυτή πρέπει, κατά τη γνώμη της ομάδας μας, να εισαχθεί ένας τρόπος σκέψης που θα στοχεύει στη αειφορία από μικρή ηλικία στη ζωή των ανθρώπων. Ένας τρόπος για να γίνει αυτό πραγματικότητα, είναι μέσω της εισαγωγής ενός μαθήματος τέτοιου τύπου στο σχολικό πρόγραμμα των πρώτων τάξεων του Δημοτικού. Μέσω συζήτησης όμως καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι μια τέτοια ενέργεια θα είναι απωθητική προς τους νεαρούς μαθητές και θα αντιμετωπίσουν το μάθημα με λάθος τρόπο. Οπότε η τελική μας γνώμη είναι ότι το ίδιο το σχολείο συμπεριλαμβανομένων των καθηγητών πρέπει μέσω ειδικής επιμόρφωσης να υιοθετήσουν μία παιδαγωγική μέθοδο που θα έχει ως κύριο στόχο μαζί με την εκπαίδευση την ευαισθητοποίηση των παιδιών στα θέματα περιβάλλον, αειφορία και εύρυθμη κοινωνία.

Πόρισμα Ομάδας 4

Αξιότιμο ακροατήριο,

Στο πλαίσιο του 16^{ου} μαθητικού συμποσίου της Unesco η ομάδα 4 διαπραγματεύτηκε το θέμα της αειφορίας μέσα από την εκπαίδευση. Έχοντας ως εφελτήριο τους παγκόσμιους στόχους που τέθηκαν σχετικά με την αειφορία το 2015, καταλήξαμε σε κάποια συμπεράσματα. Στις μέρες μας που τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα πλήττουν αρκετές χώρες η αειφορία αποτελεί έναν από τους τρόπους αντιμετώπισης. Η έννοια της αειφορίας χωρίζεται σε 3 τομείς οικονομία, περιβάλλον, κοινωνική συνοχή. Ωστόσο επειδή είναι έννοιες αλληλένδετες και αλληλοεπικαλυπτόμενες οι προτάσεις που θα επακολουθήσουν αφορούν και τους τρεις τομείς.

1. Αρχικά θεωρούμε ότι ένα πρώτο βήμα που πρέπει να γίνει είναι η ίδρυση επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους καθηγητές έτσι ώστε να αντιληφθούν πρώτα οι ίδιοι τη σημασία της αειφορίας και να μπορούν να την μεταλαμπαδεύσουν στους μαθητές.
2. Συνεπώς είναι απαραίτητη η βιωματική εκπαίδευση των παιδιών μέσω πειραμάτων, εκδρομών σχετικά με την φύση και εθελοντικών δράσεων. Αυτό θα τους δώσει την δυνατότητα να αντιληφθούν το τι σημαίνει αειφορία αλλά και να γίνουν μέρος της.
3. Επιπλέον αξίζει να σημειωθεί ότι μέσω του σχολείου και πιο συγκεκριμένα μέσω καλλιτεχνικών και πολιτιστικών προγραμμάτων τα παιδιά πρέπει να ενημερωθούν σχετικά με τις αξίες που πρέπει να ακολουθούν στην διάρκεια της ζωής τους όπως ισότητα, αλληλεγγύη, δημοκρατικό πνεύμα, σεβασμός στην διαφορετικότητα, ευγενής άμιλλα.
4. Θεωρούμε ότι είναι ζωτικής σημασίας το κράτος να προτείνει τακτικές με τις οποίες οι έφηβοι θα καταφέρουν να απομακρυνθούν από το εξετασιοκεντρικό σύστημα και την βαθμοθηρία. Αυτό το σύστημα θα αποτελεί τα θεμέλια ενός συστήματος που θα προωθεί την βιωματική μάθηση, θα χρησιμοποιεί τεχνολογικά μέσα και θα τονίζει την σημασία των 5μελών και των 15μελών συμβουλίων στοχεύοντας πέρα από τα παραπάνω στην εξομάλυνση των ανισοτήτων.
5. Έχοντας ως σκοπό την κατανόηση από τα παιδιά ότι είναι υπεύθυνοι των Οράξεων τους προτείνουμε ότι στα σχολεία θα έπρεπε να υπάρχουν κάποιες ποινές για να κατανοήσουν την σημασία των πράξεων τους.
6. Κρίνεται αναγκαίο στα σχολεία να ενταχθούν σε μεγαλύτερο βαθμό προγράμματα σχετικά όχι μόνο με την σωματική αλλά και την ψυχική υγεία των μαθητών, όπως ενημερώσεις σχετικά με την σωστή διατροφική υγιεινή και συζητήσεις με ψυχολόγους.
7. Σε μια εποχή που ο θεσμός της οικογένειας περνάει κρίση θεωρούμε αναγκαίο το σχολείο να ωθήσει τους γονείς στο να συμμετέχουν στα κοινά και στο να ενημερώνονται σχετικά με την πρόοδο των παιδιών τους, έτσι θα επισημανθεί για άλλη μια φορά η σημασία της οικογένειας.
8. Δεν πρέπει να παραληφθεί ότι η οικονομία είναι ένα κομμάτι της αειφορίας. Συνεπώς στο πλαίσιο του σχολείου πρέπει να πραγματοποιούνται δράσεις ευαισθητοποίησης των μαθητών. Αρχικά μπορούν να τοποθετηθούν μετρητές ρεύματος οι οποίοι θα αποδείξουν στους μαθητές πόσο ρεύμα καταναλώνεται άσκοπα και θα τους δραστηριοποιήσουν. Ακόμα κρίνουμε ότι θα ήταν χρήσιμη η

τοποθέτηση πλακιδίων στους διακόπτες και τις βρύσες για την μείωση της κατανάλωσης του ρεύματος και του νερού.

9. Επιπροσθέτως το σχολείο οφείλει μέσω της ενημέρωσης να απωθήσει την νέα γενιά από τα καταναλωτικά πρότυπα για να αντιληφθούν την σημασία διατήρησης της ατομικότητάς τους, Και φυσικά αυτό θα επιτευχθεί μέσα από επικοινωνητικές συζητήσεις στο πλαίσιο του μαθήματος, αφού έχουν συνειδητοποιήσει οι εκπαιδευτικοί ότι δεν πρέπει να παρέχουν στείρα γνώση αλλά να ενημερώνουν τους μαθητές ότι είναι σημαντικό να έχουν επίγνωση του τι τους είναι απαραίτητο, των μέσων με τα οποία μπορούν να το πραγματοποιήσουν και του γεγονότος ότι δεν πρέπει να επιβαρύνουν τις επόμενες γενεές.
10. Θεωρούμε χρήσιμη την διοργάνωση bazaar αλλά και την συγκέντρωση διαρκών αγαθών με σκοπό την ανάπτυξη του φιλανθρωπικού πνεύματος των νέων. Το οποίο μπορεί επίσης να ενταθεί με την ύπαρξη ενημέρωσης από τους φιλανθρωπικούς οργανισμούς Έτσι θα οδηγηθούν στην αντίληψη των κοινωνικών προβλημάτων που μαστίζουν τις χώρες όπως το προσφυγικό πρόβλημα.
11. Όσον αφορά το περιβάλλον πιστεύουμε ότι πρώτα από όλα είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν σημεία διαλογής στην πηγή σε κάθε τάξη όπως κάδοι ανακύκλωσης, κάδοι για μπαταρίες και καπάκια.
12. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι σημαντικό να διεξάγει εθελοντικά έρευνες οι οποίες θα βοηθήσουν στην πιο ορθή και αποτελεσματική χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
13. Τέλος στο πλαίσιο του σχολείου πρέπει να προάγεται η έννοια της αυτοκυριαρχίας, της αυτογνωσίας και της ατομικής ευθύνης, μέσα από καλλιτεχνικές, πολιτισμικές και πολιτιστικές δράσεις έτσι ώστε ο κάθε μαθητής να αντιληφθεί την ευθύνη που φέρει για την πραγματοποίηση των στόχων της αειφορίας.

Συνοψίζοντας σαν ομάδα αποφασίσαμε να ακολουθήσουμε τα πρότυπα της ήπιας αειφορίας σύμφωνα με την οποία είναι σημαντικό να υπάρχει μια ισοστάθμιση μεταξύ της κοινωνικής συνοχής, της οικονομίας και του περιβάλλοντος. Ας δραστηριοποιηθούμε όλοι λοιπόν σχετικά με το ζήτημα και ας αναλάβει ο καθένας την ευθύνη που φέρει ώστε να μπορέσουμε να οδηγηθούμε σταδιακά σε μια κοινωνία που θα στηρίζεται στα πρότυπα της αειφόρου ανάπτυξης.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

Πόρισμα 5^{ης} ομάδας

Σεβαστοί καθηγητές, αγαπητοί συμμαθητές, αξιότιμοι σύνεδροι,

Στο πλαίσιο του 16^{ου} μαθητικού συμποσίου UNESCO, μας δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσουμε και να ανταλλάξουμε απόψεις σχετικά με την εκπαίδευση και την αειφόρο ανάπτυξη. Στη δική μας επιτροπή, συζητήσαμε διεξοδικά αναφορικά με την σχέση της αειφορίας με το περιβάλλον και την κοινωνική συνοχή.

Ως αειφορία ορίσαμε την ανάπτυξη που βελτιώνει τις δομές σε όλα τα πεδία της ανθρώπινης δράσης, όπως αυτό της υγείας, της παιδείας, της οικονομίας και του πολιτικού συστήματος, η οποία δεν καταστρέφει το φυσικό και βιολογικό περιβάλλον και δεν θέτει σε κίνδυνο την επιβίωση και την ανάπτυξη των μελλοντικών γενεών. Πρόκειται λοιπόν, για ένα ορθολογικό μοντέλο ανάπτυξης που βασίζεται στην άποψη ότι η άντληση των φυσικών πόρων θα πρέπει να σέβεται τους ρυθμούς μέσω των οποίων η ίδια η φύση αποκαθιστά την καταστροφή που προξενεί η ανθρώπινη επέμβαση στο περιβάλλον. Όμως, μια τέτοια επιδίωξη προϋποθέτει παγκόσμια συνεργασία, τολμηρές πολιτικές αποφάσεις και ατομική υπευθυνότητα. Και αν όχι το σχολείο, ποιος άλλος φορέας είναι σε θέση να διαμορφώνει προσωπικότητες που θα υλοποιούν τους παραπάνω στόχους;

Στην ομάδα μας λοιπόν, έχοντας πλήρη συνείδηση της σημασίας του σχολείου και του ρόλου που οφείλουμε να διαδραματίζουμε σε τέτοιες δράσεις, όπως είναι το ετήσιο Συμπόσιο UNESCO μιλήσαμε για τα εξής επιμέρους θέματα που «καθορίζουν», μεταβάλλουν και επηρεάζουν άμεσα τη μορφή της αειφόρου ανάπτυξης σε σχέση πάντα με το σχολείο.

Αγαπητοί σύνεδροι, η σημερινή πραγματικότητα πλήττεται από μια πληθώρα κοινωνικών προβλημάτων. Τέτοια είναι η υιοθέτηση ρατσιστικών αντιλήψεων και στερεοτύπων, η ανεργία καθώς και η εξαφάνιση της μεσαίας τάξης. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτά τα προβλήματα είναι απαραίτητο το σχολείο να λάβει δραστικά μέτρα. Μετά από διεξοδικές συζητήσεις καταλήξαμε στις ακόλουθες δράσεις: Αρχικά στην ενημέρωση των μαθητών για τη διεθνή επικαιρότητα καθώς και τα προβλήματα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Μόνο έτσι είναι δυνατή η ευαισθητοποίηση τους για κοινωνικά ζητήματα και η κινητοποίηση τους. Στη συνέχεια σημαντικό είναι να γνωρίσουν οι μαθητές άλλους πολιτισμούς μέσω κυρίως του μαθήματος της Ιστορίας προκειμένου να προωθηθεί η καλλιέργεια της ανεκτικότητας και η ανοχή προς το διαφορετικό. Με τον τρόπο αυτό θα εξαιρεθεί ο ρατσισμός και θα αποβάλλουν οι νέοι τυχόν στερεοτυπικές αντιλήψεις. Τέλος επιτακτική είναι η ανάγκη να καλλιεργείται από το σχολείο το ενδιαφέρον των μαθητών για τα κοινά και την επικαιρότητα. Οι θεσμοί των Δεκαπενταμελών Συμβουλίων και των ομίλων, όπως ακριβώς και αυτός της UNESCO, καλούνται να καλύψουν αυτή την ανάγκη. Για αυτό το λόγο και είναι σημαντική η ισχυροποίηση τους από το σχολείο.

Μόνο με την υλοποίηση των παραπάνω στόχων είναι δυνατή η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των εθνών αλλά και των πολιτών, καθώς και η υιοθέτηση στάσης ανεκτικότητας

έναντι στο διαφορετικό, βασικές προϋποθέσεις για την διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, και την βελτίωση των κοινωνικών δομών, κάτι που αποτελεί βασικό στόχο της αειφορίας.

Αγαπητοί σύνεδροι, είναι επίσης ευρέως γνωστό, ότι η σύγχρονη πραγματικότητα απειλείται από σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα. Σε αυτά περιλαμβάνονται η ατμοσφαιρική ρύπανση, η οποία οδηγεί σε φαινόμενα, όπως το φωτοχημικό νέφος, η τρύπα του όζοντος, η όξινη βροχή και βεβαίως, το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Επιπροσθέτως, ζήτημα αποτελεί η καταστροφή των δασών και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος μέσω εμπρηστικών ενεργειών με απώτερο σκοπό την οικοπεδοποίηση. Ακόμη, μείζονος σημασίας πρόβλημα συνιστά η ρύπανση των νερών εξαιτίας της ρίψης αποβλήτων που εν μέρει προέρχονται από βιομηχανικές δραστηριότητες.

Όμως για κάθε πρόβλημα υπάρχουν πιθανές λύσεις, οι οποίες όμως απαιτούν τη συμβολή του σχολείου το οποίο αποτελεί και φορέα κοινωνικοποίησης. Αρχικά, είναι πολύ σημαντικό το σχολείο να οργανώνει συχνές αναδασώσεις οι οποίες δίνουν νέα πνοή στο περιβάλλον και το προωθούν να αναγεννηθεί. Επίσης, ένας ακόμα βασικός τρόπος λύσης των παραπάνω προβλημάτων είναι η προώθηση της ανακύκλωσης κάθε είδους συσκευασίας που συμβάλλει στην άμεση μείωση των απορριμμάτων. Επιπλέον, επιτακτική κρίνεται η ανάγκη ενημέρωσης των μαθητών από το σχολείο για τα περιβαλλοντικά ζητήματα τα οποία απασχολούν την κοινωνία. Παράλληλα η ευαισθητοποίηση των μαθητών για ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον παίζει καθοριστικό ρόλο για την δράση τους με σκοπό να βοηθήσουν το περιβάλλον

Οι παραπάνω τρόποι αντιμετώπισης αποτελούν την αφετηρία για την καταπολέμηση των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Ωστόσο, στο σημείο αυτό η εκπαίδευση καλείται ξανά να δώσει λύση σε αυτά τα ζητήματα. Για αυτόν τον λόγο, το μάθημα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης πρωτοστατεί σε αυτό το εγχείρημα. Στόχος του είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με την έννοια του περιβάλλοντος και την αξία προστασίας του, καθώς και η θεμελίωση περιβαλλοντικής κουλτούρας. Είναι γεγονός, αγαπητό ακροατήριο, ότι τα παιδιά σήμερα δεν έχουν μάθει να αγαπούν το περιβάλλον. Προκειμένου, λοιπόν, οι μαθητές να αφυπνισθούν και να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για την προστασία του, το μάθημα αυτό προωθεί την επαφή των μαθητών με τη φύση μέσω εξορμήσεων και δράσεων δεντροφύτευσης στα δάση.

Συμπερασματικά, η εκπαίδευση αποτελεί την αφετηρία για την εδραίωση της αειφορίας και την ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου σχετικά με αυτή. Άλλωστε, τα παιδιά ως πολίτες του αύριο μέσα από τις καινοτόμες ιδέες και δράσεις τους θα μπορέσουν όχι μόνο να προασπίσουν την κοινωνική συνοχή και την περιβαλλοντική προστασία, αλλά και να επιτύχουν τη δημιουργία ενός καλύτερου, δικαιοτέρου και «πράσινου» κόσμου.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!

ΟΜΑΔΑ 6

Αγαπητοί μαθητές, αξιότιμοι καθηγητές, αξιότιμο προεδρίο,

Καταρχάς θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε το Αρσάκειο Γενικό Λύκειο Ψυχικού, για την διοργάνωση του 16^{ου} Μαθητικού Συμποσίου της UNESCO και για την τόσο θερμή φιλοξενία που μας παρείχε, αλλά και την Ελληνική Εθνική Επιτροπή της UNESCO για την ευκαιρία που μας δόθηκε να προβληματιστούμε επί του θέματος << Αειφορία μέσω της Εκπαίδευσης>>.

Μαζί με τα μέλη της ομάδας μου καλύψαμε δύο από τα υποθέματα του φετινού συμποσίου δηλαδή, την Περιβαλλοντική Προστασία και την Οικονομική Βιωσιμότητα και φτάσαμε στα παρακάτω συμπεράσματα.

Ξεκινώντας, θίξαμε το θέμα της Περιβαλλοντικής Προστασίας και καταλήξαμε στα εξής. Αρχικά συμφωνήσαμε ότι είναι μείζονος σημασίας να γίνουν μεταρρυθμίσεις στις ρίζες του εκπαιδευτικού συστήματος και να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στη δημιουργία ενός οικολογικά συνειδητοποιημένου μελλοντικού πολίτη. Πιο συγκεκριμένα οι εκπαιδευτικοί θα ήταν καλό στα πλαίσια του καθημερινού μαθήματος να κάνουν παραπομπές για θέματα της Αειφορίας εξοικειώνοντας έτσι τους μαθητές στην ιδέα της. Είναι πολύ σημαντικό οι μαθητές να βλέπουν τη δράση με βάση την Αειφορία ως κάτι ευχάριστο που θέλουν να υλοποιήσουν. Για να πραγματοποιηθεί αυτό είναι βασικό να οργανωθούν προγράμματα βιωματικής μάθησης, λόγου χάρη επισκέψεις σε μέρη όπου μπορούν να γνωρίσουν από κοντά τις πρακτικές εφαρμογές της ιδέας του οικολογικού τρόπου ζωής. Στοχεύουμε σ' αυτή την πληθυσμιακή ομάδα καθώς κατά την νεότερη εποχή της ζωής του, ένα παιδί σχηματίζει την προσωπικότητά του και σκοπεύουμε στις προτεραιότητές του να ανήκει ο Αειφόρος τρόπος ζωής. Για να αποτυπωθεί στο μυαλό ενός νέου η όλη αυτή στάση ζωής θα πρέπει να υπάρχει μία ροή καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Άρα, θα ήταν εξίσου σημαντικό να επικεντρώσουμε την προσοχή μας και στους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Συνεχίζοντας τις προαναφερθείσες τεχνικές διδασκαλίας, καθώς τα παιδιά του Γυμνασίου και του Λυκείου είναι ωριμότερα από αυτά του Δημοτικού έχουν περισσότερες απαιτήσεις και επιθυμία αμφισβήτησης της αυθεντίας του καθηγητή. Αυτό καθιστά απαραίτητο ο καθηγητής να έχει τις κατάλληλες γνώσεις ώστε να μπορεί να ικανοποιήσει αυτή τη δίψα για μάθηση. Για να αποκτήσει αυτές τις γνώσεις θα πρέπει να ακολουθήσει σεμινάρια τα οποία θα οργανώνονται από το κράτος με στόχο την ενημέρωση των καθηγητών. Περνώντας στην ανώτατη εκπαίδευση όπου είναι και το τέλος της προετοιμασίας για την ένταξη κάποιου στην κοινωνία πρέπει να δημιουργηθούν προγράμματα (μεταπτυχιακά και διδακτορικά) με σκοπό να εξειδικεύσουν τον φοιτητή στην χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αποσκοπώντας την απεξάρτηση μιας χώρας από τα ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα. Αφού οι φοιτητές, είναι αυτοί που στο μικρότερο χρονικό διάστημα μπορούν να αλλάξουν κάτι.

Η χρηματοδότηση των παραπάνω προγραμμάτων θα γίνεται μέσω κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και από ένα κομμάτι του προϋπολογισμού του κράτους, αν αυτά δεν επαρκούν τότε αυτά τα προγράμματα μπορούν να βασιστούν σε δωρεές από ιδιώτες ή οργανισμούς με συγκεκριμένες επιβραβεύσεις.

Το δεύτερο θέμα με το οποίο ασχοληθήκαμε είναι η Οικονομική Βιωσιμότητα, που συσχετίζεται άμεσα με την περιβαλλοντική προστασία. Σε κάποια χρόνια όπου τα ορυκτά καύσιμα θα έχουν εξαντληθεί ο κόσμος θα αντιμετωπίσει μία απότομη μετάβαση καθώς δεν θα έχει εγκαταστήσει στη ζωή του Εναλλακτικές Πηγές Ενέργειας. Η διδασκαλία των αρχών της πράσινης οικονομίας, η ενημέρωση των μαθητών για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, η μείωση της γραφιοκρατίας και η ανάπτυξη οικολογικής τεχνολογίας είναι απαραίτητες ώστε να υπάρξει οικονομική βιωσιμότητα. Για να υπάρξει μία βιώσιμη οικονομία πρέπει να δημιουργηθεί ένας ηθικός κώδικας ο οποίος θα εξασφαλίσει ότι ο άνθρωπος θα παίρνει σωστές αποφάσεις οι οποίες θα επωφελούν και αυτόν αλλά και την οικονομία. (εργοστάσιο)

Όλοι μαζί μπορούμε να αλλάξουμε αυτή την κατάσταση. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο σταδιακά και με τη δύναμη της θέλησής μας. Αν ο καθένας από 'μας υιοθετούσε έναν πιο οικολογικό τρόπο ζωής τότε θα μειώνονταν κατά μεγάλο βαθμό τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Θεωρούμε πως θα ήταν καλύτερο να μείνουμε στην ιστορία ως η γενιά που έσωσε τον πλανήτη από τον οποίο εξαρτόμαστε παρά ως η γενιά που τον αποτελείωσε.

Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο και την προσοχή σας.

Αξιότιμο ακροατήριο,

Στα πλαίσια του διήμερου 16ου μαθητικού συμποσίου της UNESCO στην Ομάδα 7 θίξαμε κάποια θέματα σχετικά με την αειφόρο ανάπτυξη, και κυρίως την επίλυσή τους μέσω της εκπαίδευσης.

Λέγοντας αειφόρο ανάπτυξη εννοούμε την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής αρμονίας χωρίς περιβαλλοντική επιβάρυνση. Δηλαδή την ικανοποίηση των αναγκών μακροπρόθεσμα και με οικολογική συνείδηση.

Διαβάζοντας τον 21^ο αιώνα, συναντάμε την επιδείνωση πολλών προβλημάτων στα οποία βασικό αρωγό αποτελεί ένας από τους θεμελιώδεις κοινωνικούς φορείς, το σχολείο. Η ρύπανση οικοσυστημάτων και η μόλυνση της ατμόσφαιρας από τις βιομηχανίες είναι πράξεις του ανθρώπου που οδηγούν στην εξάντληση των φυσικών πόρων, τη παραμέληση της φέρουσας ικανότητας του πλανήτη αλλά και τη στέρση ενός υγιούς περιβάλλοντος για τις επόμενες γενεές. Επειδή δεν μπορεί, δυστυχώς, να γίνει αιφνίδια αλλαγή σε έναν τόσο δαιδαλώδη τομέα, στον οποίο κυριαρχεί το συμφέρον και το κέρδος, οφείλουμε ο καθένας να αναλάβει την ευθύνη του και να πάρει την πρωτοβουλία για αλλαγή προς το καλύτερο. Αυτό θα υλοποιηθεί σταδιακά μέσω της εκπαίδευσης από το σχολείο.

Αρχικά, το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να έχει μια σταθερή υποδομή, η οποία να μη τροποποιείται από τους διαρκώς εναλλασσόμενους κυβερνητικούς ηγέτες. Έτσι θα επικρατεί σταθερότητα, οπότε εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι θα μπορούν να επικεντρωθούν στον ουσιαστικό στόχο της εκπαίδευσης των νέων. Αυτός ο στόχος περιλαμβάνει την διαμόρφωση ανθρώπων ικανών να επιλύουν προβλήματα με περιβαλλοντική-οικονομική-κοινωνική συνείδηση. Πρακτικά το σχολείο θα πρέπει να φέρνει το άτομο σε επαφή με τη φύση από νεαρή ήδη ηλικία και να του διδάσκει τη συνεισφορά της για την επιβίωση, ώστε να αγαπάει τον τόπο του και να τον σέβεται, να συμμετέχει σε εθελοντικές οργανώσεις υπέρ του περιβάλλοντος, όπως δένδροφυτεύσεις και τη δημιουργία πράσινων γωνιών στα σχολεία, τη χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς ή μέσων φιλικών προς το περιβάλλον. Ακόμα, μέσω δραστηριοτήτων και ενημερώσεων οι μαθητές θα εμπεδώνουν τη σημασία της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης υλικών ή τη δωρεά αγαθών που δεν είναι πλέον χρήσιμα σε αυτούς, όπως φάρμακα και ρούχα, σε άτομα που τα χρειάζονται. Χρήσιμη θα είναι και η συμμετοχή σε φιλανθρωπικές οργανώσεις για την υποστήριξη περιοχών που πλήττονται από προβλήματα, όπως περιοχές με απειλούμενα είδη χλωρίδας και πανίδας, και στην προώθηση της παιδείας σε αναπτυσσόμενες περιοχές.

Είναι εξίσου αναγκαίο να αλλάξει η νοοτροπία του σημερινού βαθμοθηρικού και τεχνοκρατικού σχολείου σε ένα σχολείο με γενική παιδεία, αλλά και η νοοτροπία των ίδιων των ανθρώπων. Αυτό σημαίνει ότι το σχολείο θα πρέπει να στοχεύει στην ανθρωπιστική παιδεία και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης ώστε ο άνθρωπος να απαλλάσσεται από το υλιστικό πνεύμα της εποχής για να μην αψηφά τις ανάγκες της φύσης μπροστά στο κέρδος, να μαθαίνει το σεβασμό προς το συνάνθρωπο, να αποφεύγει την υιοθέτηση ή μίμηση ανθυγιεινών προτύπων και την απόκτηση στερεοτύπων. Επίσης θα πρέπει να γίνεται ουσιαστικότερη η διδασκαλία μαθημάτων, όπως η μελέτη περιβάλλοντος και ο επαγγελματικός προσανατολισμός. Με την σωστή επιλογή επαγγέλματος θα υπάρξει

οικονομική ανάπτυξη αλλά, επειδή δεν θα αποτελεί αγγαρεία, θα επικρατεί ο σεβασμός και προς την κοινωνία και προς το περιβάλλον.

Όμως, για να πετύχει αυτό απαιτείται η βελτίωση της σχέσης μαθητών-καθηγητών, μέσω της αξιολόγησης των καθηγητών από τους μαθητές αλλά και το αντίστροφο. Επιπλέον οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενημερώνονται διαρκώς για τις εξελίξεις της εποχής ανανεώνοντας τις γνώσεις τους, μέσα από σεμινάρια και συγκεντρώσεις.

Τέλος, το σχολείο χρειάζεται να προωθεί τη δημοκρατία και το διάλογο, εφόσον αποτελεί μικρογραφία της κοινωνίας. Με αυτό τον τρόπο θα διαμορφώνονται πολίτες απαλλαγμένοι από φανατισμούς, βίαιες συμπεριφορές και θα γίνονται δεκτικοί απέναντι στις απόψεις του άλλου. Αυτό σαν αποτέλεσμα θα έχει την αποφυγή εμπρησμών εις βάρος της φύσης ή και των περιουσιών των υπόλοιπων πολιτών.

Τα παραπάνω όμως δεν αρκούν για την εξάλειψη του ζητήματος. Εκτός από αυτές τις μικρές κινήσεις που πρέπει να κάνει ο καθένας μας, τα κράτη χρειάζεται να στηρίξουν το σχολείο και οι κάτοχοι των μεγάλων κεφαλαίων να τιθασεύσουν την επιθυμία τους για την συσσώρευση ολόένα και μεγαλύτερου κέρδους για την σωτηρία του πλανήτη. Κι αυτό γιατί ο πλανήτης, μας φιλοξενεί και πρέπει να του το ανταποδώσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΟΜΑΔΑ 8

Καλημέρα σας αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες,

Όπως όλοι γνωρίζουμε η συνεχώς αυξανόμενη υποβάθμιση του περιβάλλοντος επηρεάζει άμεσα όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και γενικότερα δημιουργεί πολλά προβλήματα. Στην χτεσινή μας κουβέντα συζητήσαμε για όλες τις πτυχές της αειφορίας και καταλήξαμε στις ακόλουθες προτάσεις για την επίτευξη της μέσω της εκπαίδευσης.

Καταρχάς, όσον αφορά την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε περιβαλλοντικό επίπεδο το σχολείο θα πρέπει από πολύ μικρή ηλικία με βιωματικούς τρόπους να καλλιεργεί στα παιδιά τις αρχές της αειφορίας και την αγάπη για το περιβάλλον. Το μάθημα θα πρέπει να γίνεται με βάση τον διάλογο και όχι την από καθέδρας διδασκαλία με τον μονόλογο του καθηγητή ώστε να καλλιεργείται στα παιδιά η κριτική σκέψη, ο ελεύθερος στοχασμός και η γόνιμη αμφισβήτηση. Η ενημέρωση των καθηγητών για την αειφορία και η συνεχής κατάρτιση τους πάνω σε αυτήν κρίνεται απαραίτητη. Το σχολείο θα πρέπει να παρέχει στους μαθητές κίνητρα για περιβαλλοντολογικές δράσεις μέσω της διοργάνωσης εκπαιδευτικών εκδρομών, αναδασώσεων, δημιουργίας κήπων στο προαύλιο χώρο, καθαρισμού βιοτόπων, επίσκεψη των μαθητών σε περιοχές που έχουν υποστεί οικολογική καταστροφή και άλλων δράσεων υπέρ του περιβάλλοντος. Τέτοιες δράσεις θα πρέπει να οργώνονται και με πρωτοβουλία του δεκαπενταμελούς του εκάστοτε σχολείου. Επιπλέον, η αειφορία να διδάσκεται διαθεματικά και να διαχέεται η οικολογική συνείδηση στα πλαίσια πολλών μαθημάτων πχ. Χημεία, Ιστορία. Η προώθηση της γεωργικής εκπαίδευσης και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών κρίθηκαν επίσης απαραίτητες από την ομάδα μας.

Δυστυχώς βέβαια, στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο υπάρχει ελάχιστη ενημέρωση για τέτοια ζητήματα και υπάρχουν μαθητές που δεν έχουν καν ακούσει τον όρο της αειφόρου ανάπτυξης.

Όσον αφορά την οικονομία θα πρέπει να βρεθεί η χρυσή τομή ανάμεσα σε αυτήν και στο περιβάλλον, να υπάρξει δηλαδή σύγκλιση των οικονομικών και των περιβαλλοντικών στόχων. Στις βιομηχανίες και στις επιχειρήσεις είναι αναγκαίο να προσφερθούν κίνητρα ώστε να αναθεωρήσουν την παραγωγική τους διαδικασία και να γίνουν φιλικότερες προς το περιβάλλον αλλά και να υφίστανται έλεγχο. Αντίθετα στις επιχειρήσεις που παραβιάζουν την περιβαλλοντική νομοθεσία να επιβάλλονται αυστηρές κυρώσεις. Για την ενεργειακή , η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αποτελεί μια καλή λύση για το ενεργειακό πρόβλημα και πιστεύουμε μάλιστα ότι με την σωστή αξιοποίηση τους θα υπάρξει απόσβεση των εξόδων που απαιτούνται για την εγκατάσταση των μονάδων εκμετάλλευσης τους. Τα σχολεία επίσης θα πρέπει να αυτονομηθούν ενεργειακά και να υπάρξει γενικότερα βιοκλιματικός σχεδιασμός των κτιρίων.

Σε επίπεδο θεσμών τώρα θα πρέπει να υπάρξει διακρατική συνεργασία για να επιτευχθεί η αειφόρος ανάπτυξη μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διεθνών οργανισμών. Η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η προστασία του περιβάλλοντος, σε συνδυασμό με την σαφέστερη διατύπωση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και την εφαρμογή της πρέπει να αποτελέσουν πρωταρχικούς στόχους των θεσμών σε διεθνές αλλά και τοπικό επίπεδο. Μέσα από την ενεργή συμμετοχή των πολιτών για τους σκοπούς της αειφόρου ανάπτυξης στους θεσμούς, θα ενωθούν μεταξύ τους και θα επέλθει και η κοινωνική συνοχή.

Τέλος προτείνουμε μια βιώσιμη κατανάλωση, να καταναλώνουμε δηλαδή σύμφωνα με τις πραγματικές μας ανάγκες και να κάνουμε ορθολογική διαχείριση των αγαθών. Συμπερασματικά αυτό που θέλουμε είναι μια δημιουργική παιδεία που θα μάθει στον νέο να χαιρέται δημιουργώντας και όχι καταναλώνοντας.

Γιατί όπως λέει και μια ινδιάνικη προφητεία : 'Μόνο όταν θα έχετε κόψει το τελευταίο δέντρο. Μόνο όταν θα έχετε δηλητηριάσει και το τελευταίο ποτάμι. Μόνο όταν θα έχετε ψαρέψει και το τελευταίο ψάρι. Μόνο τότε θα καταλάβετε ότι τα λεφτά δεν τρώγονται'.

Ευχαριστούμε πολύ !

Πόρισμα ομάδας 9

Αξιότιμα μέλη του συμποσίου, καθηγητές, συμμαθητές

Κατόπιν συνδιάσκεψης και περαιτέρω εξέτασης των υποθεμάτων του συνέδριου, καταλήξαμε σε ορισμένες αναλύσεις καθώς και συμπεράσματα που επιθυμούμε να εισακουστούν με ιδιαίτερη προσοχή .

Σύμφωνα λοιπόν με τα υπό εξέτασιν υποθέματα, προχωρήσαμε αρχικά στην συνδυαστική εξέταση των θεσμών και της κοινωνικής συνοχής. Σε πρώτη ανάλυση λοιπόν, όσον αφορά την λειτουργία των θεσμών, τους διακρίνουμε σε κράτος το οποίο αναφέρεται στο ευρύτερο πλαίσιο, στο οποίο είναι εντεταμένοι και σε συνεργασία με το νομικό πλαίσιο συντελείται η ευημερία των πολιτών. Στον αντίποδα βρίσκεται το σχολείο, το οποίο με τη σειρά του δρα για την αειφόρο ανάπτυξη μέσα από δραστηριότητες και εργασίες που συντελούν στην εδραίωση της αειφορίας, σαν γενικευμένη έννοια.

Στο σημείο αυτό έρχεται σε άρρηκτη συνάρτηση η κοινωνική συνοχή κατά την οποία προασπίζεται το αίσθημα της συλλογικής δράσης. Όμως, αυτό το φαινόμενο διέρχεται κρίσης στην εποχή μας, διότι δεν είναι λίγες οι φορές οπου οι χώρες του τρίτου κόσμου φαντάζουν ως απόβλητα των συγχρόνων αναπτυγμένων χωρών, κάτι που δημιουργεί χάσμα μεταξύ των δυο κόσμων, αναδεικνύοντας την δυσμένεια και τη μη δίκαιη απολαβή τόσο των πνευματικών όσο και των υλικών αγαθών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η όλη αυτή η κρίση στην οποία έχουν διέλθει οι προαναφερθέντες πηγάζει κυρίως από την απουσία της οικονομικής βιωσιμότητας. Τη στιγμή οπου θα έπρεπε να υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις και συγκυρίες κατά τις οποίες όλοι δικάιως θα έπρεπε να υπολαμβάνουν αγαθά με τις ίδιες ευκαιρίες(πχ τα παιδιά να έχουν ίσα δικαιώματα απέναντι στην εκπαίδευση)Αντιθέτως αρκετές είναι οι φορές οπου δεν παρατηρείται η συμμετοχή αυτών, σε δραστηριότητες πνευματικού, κοινωνικού, ψυχαγωγικού περιεχομένου λόγω τόσο οικονομικής αλλά και κοινωνικής αδυναμίας.

Επιπλέον ,οι υποδομές της κοινωνίας τόσο λόγω πολέμων ή αδιαφορίας των υπολοίπων κρατών προς αυτές τις χώρες, τους αποστερεί το δικαίωμα για κάθε είδους εξέλιξη. Εννοώντας με αυτό ,οικοδομικές υποδομές και καταστροφές ή επιβάρυνση του περιβάλλοντος και η κατασπατάληση υδάτων σε βάρος του πλανήτη από τις ανεπτυγμένες κοινωνίες. Στην ουσία το κατεξοχήν πρόβλημα δεν στέκεται τόσο στην έννοια της αειφόρου εκπαίδευσης ως αξία αλλά ως κατάσταση σε συνδυασμό με τα απαραίτητα μέσα υλοποίησης του. πχ κρατικές σχολικές κτιριακές εγκαταστάσεις.

Όσον αφορά τα προβλήματα, η προτεινομένη λύση βρίσκεται καθαρά σε πνευματικό επίπεδο, δηλαδή η σύζευξη της εκπαίδευσης με την καθημερινότητα καθώς επίσης και διαμόρφωση κατάλληλων προϋποθέσεων για τη βελτίωση της ισορροπίας ώστε το πρόβλημα να περιοριστεί σε ικανοποιητικό βαθμό.

Η εκπαίδευση ως ένα πανανθρώπινο και άυλο αγαθό, θα μπορέσει να ευεργετήσει το σύνολο της κοινωνίας. Ξεκινώντας από τους μαθητές στο επίπεδο της σχολικής κοινότητας :

Αρχικά χρηστό κρίνεται η οργάνωση ενημερώσεων σχετικών με την επίτευξη της αειφόρας όχι όμως με τον κοινότυπο και πεπερασμένο τρόπο αλλά σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς και ημερίδες που θα συνιστούν την πλήρη και πανοραμική ενημέρωση των μαθητών ως προς τα ήδη πλήθοντα θέματα.

Στην συνέχεια, ιδιαίτερα χρήσιμες καθίστανται οι εθελοντικές δράσεις των μαθητών προκειμένου να μεταβιβαστεί αυτό το αίσθημα φιλανθρωπίας και ευσπλαχνίας και η ευρύτερη ευαισθητοποίηση περί αειφορίας και εκπαίδευσης.

Επιπροσθέτως, ιδιαίτερα πρωτότυπη ιδέα αποτελεί η τοποθέτηση φωτοβολταϊκών σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους των σχολείων που αποσκοπεί στην εξοικονόμηση χρήματων και ταυτόχρονα στην προστασία του περιβάλλοντος.

Ως τελική λύση, θα προτείνουμε την υποχρεωτική χρησιμοποίηση κάδων ανακύκλωσης στο χώρο του σχολείου και την αντίστοιχη ποινή σε περίπτωση παράβασης. Η αυστηρότητα του μέτρου αυτού αποβλέπει στην θετική και παραγωγική χειραγώγηση των νέων παιδιών.

Εν κατακλείδι, το θεωρητικό κομμάτι θα πρέπει να περάσει επί του πρακτέος. Το άτομο θα πρέπει να συνειδητοποιήσει τη βαρύτητα της κατάστασης και τη γενική κρίση που κυριαρχεί. Πιθανότητες για βελτίωση υπάρχουν μόνο αν η εγκαθίδρυση αυτή επιτευχθεί συνειδητά και μόνο αν το άτομο κάνει αυτό το πρόβλημα δικό του με την έννοια της παγκόσμιας αδελφικής-οικογενειακής κοινότητας.

Μαθητές της ομάδας 9.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΟΜΑΔΑ 10

ΙΣΤ΄ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ UNESCO

Αξιότιμο προεδρείο, αγαπητοί καθηγητές και συμμαθητές,

Όπως είχε πει ο Robert Swan, η μεγαλύτερη απειλή για τον πλανήτη είναι η πεποίθηση ότι κάποιος άλλος θα τον σώσει. Η κρισιμότητα και η περιπλοκότητα των ζητημάτων του περιβάλλοντος και της κοινωνίας, καθώς και η κατανόηση πως τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα είναι αποτέλεσμα της αμοιβαίας εξάρτησης των συστημάτων της κοινωνίας και του περιβάλλοντος εμφάνισαν την ιδέα μιας ανάπτυξης «αιεφόρου», η οποία είναι συνώνυμο της οικολογικής ισορροπίας και της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας, τόσο για το παρόν όσο και για το μέλλον. Πρωτεύον μέσο για την εγκαινίαση μιας αιεφόρου ανάπτυξης είναι η εκπαίδευση. Με αφορμή λοιπόν το φετινό θέμα του μαθητικού Συμποσίου της UNESCO σχετικά με τη προώθηση της αιεφορίας μέσω της εκπαίδευσης, τα μέλη της 10^{ης} ομάδας εργασίας, ύστερα από εκτενή συζήτηση, κατέληξαν στα εξής:

1. Αναδιοργάνωση του υπάρχοντος εκπαιδευτικού συστήματος τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα, με τρόπο που να προάγει την παιδεία περισσότερο από την εκπαίδευση, μέσω της διαμόρφωσης οικολογικά σκεπτόμενων ενεργών πολιτών.
2. Ευαισθητοποίηση σχετικά με τα διεθνή αλλά και τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα όπως το φαινόμενο του θερμοκηπίου, την τρύπα του όζοντος αλλά και την παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας καθώς και τις αιτίες και επιπτώσεις αυτών στην καθημερινή μας ζωή.
3. Διαπαιδαγώγηση και συνεισφορά όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, μέσω της δια βίου μάθησης, σχετικά με τις ανανεώσιμες και εναλλακτικές πηγές ενέργειας, την ανακύκλωση και την γενικότερη μείωση και διαχείριση των λυμάτων και απορριμμάτων.
4. Εμφανής σύνδεση και αλληλεπίδραση του κάθε διδασκόμενου μαθήματος με το περιβάλλον και τη προστασία του.
5. Απόκτηση δεξιοτήτων από την πλευρά των μαθητών για αναζήτηση, συγκέντρωση, ταξινόμηση, κριτική ανάλυση και επικοινωνία δεδομένων που έχουν σχέση με ζητήματα αιεφόρου ανάπτυξης.
6. Ίδρυση ομίλων και ομάδων εντός του σχολικού περιβάλλοντος για την πιο ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων με στόχο την αναγνώριση και την έμπρακτη αντιμετώπιση τους.
7. Δημιουργία ραδιοφωνικών σταθμών ή τηλεοπτικών καναλιών σε σχολικό ή και μη περιβάλλον από τα παιδιά για τα παιδιά, στα οποία θα ανταλλάσσουν απόψεις και θα οργανώνουν δράσεις για την διατήρηση των φυσικών πόρων και των υπάρχοντων πηγών ενέργειας.
8. Διοργάνωση σεμιναρίων, τόσο προς μαθητές και γονείς όσο και προς καθηγητές, για την ενημέρωσή τους σε θέματα που αφορούν στην αιεφόρο ανάπτυξη και στη στοχευμένη αντιμετώπισή της.
9. Οργάνωση προαιρετικών εξορμήσεων σε σχολικά πλαίσια με σκοπό τη δένδροφύτευση και την συντήρηση δασικών εκτάσεων στοχεύοντας στην διατήρηση της βιοποικιλότητας και στη προστασία της χλωρίδας και της πανίδας.

10. Προώθηση επαγγελματιών άμεσα συνυφασμένων με την αξιοποίηση της γης και των πόρων της όπως μηχανολόγοι, βιολόγοι, οικολόγοι και γεωλόγοι.
11. Ένταξη συμπληρωματικών κριτηρίων εισαγωγής των μαθητών στη τριτοβάθμια εκπαίδευση, κυρίως σε επαγγέλματα άμεσα συνδεδεμένα με τη μόρφωση μελλοντικών πολιτών, όπως συνεντεύξεις και τεστ προσωπικότητας, με σκοπό τη στοχευμένη εισαγωγή των υποψηφίων στο πανεπιστήμιο άρα και την μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα τους στο «λειτουργήμα» τους ως δάσκαλοι.
12. Συνειδητοποίηση των καθηγητών του ρόλου τους ως μέσο μεταλαμπάδευση της γνώσης οδεύοντας προς αλλαγές σε προσωπικό επίπεδο.
13. Αναγνώριση και προώθηση της γεωργίας ως μέσο ανάπτυξης και διατήρησης του Ελληνικού πολιτισμού και τουρισμού.
14. Διαμόρφωση της κριτικής σκέψης και διεύρυνση του γνωστικού πλούτου των μαθητών μέσω του μαθήματος της έκθεσης και της λογοτεχνίας, κάτι το οποίο θα διευκολύνεται από την στενή σχέση μεταξύ καθηγητών και μαθητών .
15. Προβολή, από την πλευρά του σχολείου, υγιών προτύπων συμπεριφοράς έτσι ώστε να αποφεύγεται η έμμεση και άμεση χειραγώγηση των μελλοντικών πολιτών από τα Μ.Μ.Ε. που συχνά οδηγεί στην υπερκατανάλωση και άρα στην μεγαλύτερη επιβάρυνση του περιβάλλοντος.
16. Προτροπή των παιδιών και των γονιών τους, που θα αποτελέσουν και τους μελλοντικούς πολίτες, στην χορήγηση των μη χρησιμοποιημένων και αναγκαίων φαρμάκων σε όσους τα χρειάζονται άμεσα.
17. Συλλογή τροφίμων και ρούχων σε καλή κατάσταση, από όλους τους μαθητές, εντός σχολικού περιβάλλοντος, με σκοπό τη βοήθεια όσων τα χρειάζονται.
18. Προβολή του σχολείου ως παράδειγμα περιβαλλοντικής διαχείρισης πόρων και υλοποίησης καθώς και διατήρησης αλλαγών όπως η διαρρύθμιση των χώρων και ο συνδυασμός τους με διεθνείς, φιλικές προς το περιβάλλον προδιαγραφές που σχετίζονται με το φωτισμό, την αποθήκευση και ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας και φυσικών πόρων.

Συμπερασματικά, έχοντας προτείνει τα παραπάνω, η ομάδα μας καταλήγει στο ότι η επίλυση του προβλήματος και η περαιτέρω ανάπτυξη που σχετίζεται με την αειφορία θα πρέπει να αποτελεί ένα συνδυασμό ατομικής και συλλογικής προσπάθειας με σκοπό τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού συστήματος που ενθαρρύνει τις περιβαλλοντικές ευαισθησίες και δράσεις μέσω της ομαδικότητας, συνεργασίας, διαλόγου και υλοποίησης στόχων για ένα αειφόρο μέλλον. Άλλωστε «μορφωμένος άνθρωπος, είναι μόνο αυτός που έχει μάθει πώς να μαθαίνει και πώς να αλλάζει».

Ομάδα 11

Αξιότιμα μέλη της UNESCO,

Αξιότιμοι καθηγητές ,

Αγαπητοί μαθητές ,Κυρίες και κύριοι,

Θα θέλαμε να αποδώσουμε και εμείς με τη σειρά μας, τις θερμές μας ευχαριστίες στο Αρσάκειο Γενικό Λύκειο Ψυχικού αλλά και στους διοργανωτές για την φιλοξενία τους στο ΙΣΤ(16) Μαθητικού Συμποσίου UNESCO με θέμα <<Στοχεύοντας στην αειφορία μέσω της εκπαίδευσης >>.

Με τα μέλη της ομάδας μας , οραματιστήκαμε το ιδανικό αειφόρο σχολείο , ένα σχολείο που ανταπεξέρχεται στις προσδοκίες πολλών μαθητών και που το επίθετο που το χαρακτηρίζει δεν αποτελεί μόδα , αλλά στάση ζωής, άξια προς υιοθέτηση για όλες τις γενιές. Σε αυτό το σημείο , οφείλουμε να αναφέρουμε μία διαπίστωση που έγινε από την πρώτη κιόλας στιγμή της συνεδρίας μας , που δεν ήταν άλλη από την κοινή παραδοχή πως η Αειφορία δεν στέκεται μόνη της αλλά συνδέεται με πολλούς τομείς της ζωής μας.

Αρχικά , πρώτος τομέας με τον οποίο αλληλοεπιδρά η αειφορία είναι το περιβάλλον .

Το ιδανικό σχολείο τοποθετείται στη φύση , σε πράσινες εκτάσεις ,γεγονός το οποίο αποτελεί πηγή ευεξίας για μαθητές και καθηγητές.Οι τελευταίοι ,μάλιστα, εκμεταλλευόμενοι την προνομιούχο τοποθεσία του σχολείου , εντάσσουν στο πρόγραμμα τη βιωματική περιβαλλοντική μάθηση και την ευαισθητοποίηση των μαθητών.Απόρροια του παραπάνω αποτελεί η κατάρτιση του σύγχρονου μοντέλου διδασκαλίας,που περιορίζει το μάθημα σε τέσσερις τοίχους και η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ ανθρώπου και φύσης .Υστερα από αυτό , είναι πλέον αναμενόμενο ότι δράσεις όπως για παράδειγμα η ανακύκλωση των υλικών,η αναδάσωση,η μείωση της σπατάλης νερού γίνονται αναπόσπαστο κομμάτι της συνείδησης των παιδιών.

Επιπρόσθετα , δεν θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για αειφόρο εκπαίδευση αν δεν αναφερόμασταν στην επιρροή της τόσο στον ηθικό όσο και στον πνευματικό τομέα . Μία τόσο ριζική αλλαγή – καινοτομία στο χώρο της εκπαίδευσης , ένας χώρος ο οποίος ήταν ανέκαθεν υπεύθυνος για την διάπλαση των παιδων, θα αποτελέσει το μέσο ανάδειξης του πρώτου αειφόρου πολίτη , ο οποίος με διευρυμένους πλέον τους ορίζοντες του θα χαρακτηρίζεται από ηθικοπνευματική καλλιέργεια , έχοντας κάνει κτήμα του τις βασικές ηθικές αρχές , θα έχει επιτεύξει την μερική πνευματική ολοκλήρωση , και μέσω της δικής του αυτοβελτίωσης θα βελτιώσει τον κόσμο .

Έπειτα , ζώντας στη χώρα στην οποία γεννήθηκε η δημοκρατία , πρέπει να ανακαλέσουμε και να επαναφέρουμε στην πρότερή τους δόξα τις βασικές της αρχές που θα λειτουργήσουν ως πλοηγός για την παγκόσμια ευημερία και κοινωνική συνοχή. Έτσι, ο αειφόρος αυτός πολίτης που έχει στη φαρέτρα του την ισονομία , την ισηγορία και την ισοπολιτεία σε συνδυασμό με την περιβαλλοντική συνείδηση που έχει ήδη αναπτύξει είναι ο καθολικός άνθρωπος που θα αποτελέσει πρότυπο για όλους εμάς.

Εν κατακλείδι, όπως προαναφέρθηκε η αειφορία δεν πρέπει να αποτελέσει μόδα αλλά ιδεολογία , στάση ζωής αφού είναι αναγκαία για την μη παραδοχή του φαύλου κύκλου της και την αποφυγή λαθών που έκανε παλαιότερα ο άνθρωπος τα οποία επέφεραν τα καταστροφικά αποτελέσματα που όλοι καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε.Άλλωστε ο

άνθρωπος δεν εξελίσσεται βιολογικά προς το καλύτερο αλλά προσαρμόζεται πνευματικά στα ζητούμενα των εποχών, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για τα προβλήματα που προκάλεσε.

Στην συνεδρία μας αναφέρθηκαν πολλές καινοτόμες λύσεις οι οποίες μπορούν να σταθούν ως θεμέλια για την υλοποίηση των παραπάνω ιδεών, καθώς αποβλέπουν στην μακροπρόθεσμα βιώσιμη ανάπτυξη στην οποία όλοι ελπίζουμε. Η γενιά μας λοιπόν καλείται να φέρει την αλλαγή πράγμα εφικτό μόνο με την συμβολή όλων.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας .

14^η ΟΜΑΔΑ

Αρχικά θέλουμε να ευχαριστήσουμε το Αρσάκειο Γενικό Λύκειο Ψυχικού που μας έδωσε την ευκαιρία για εύφορη συζήτηση με βάση την αιεφόρο ανάπτυξη. Όπως παρουσιάστηκε χθες, εξορισμού αιεφόρος ανάπτυξη είναι εκείνη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Πιο συγκεκριμένα αποφασίσαμε να χωρίσουμε την ευρύτερη έννοια σε τρεις βασικούς παράγοντες: εκπαίδευση οικονομία και περιβάλλον. Οι παρακάτω παράγραφοι αποσκοπούν να τονίσουν την αιεφορία ως τρόπο ορθής, καθολικής ανάπτυξης για διαχρονική διαύγεια.

Αρχίζοντας από την εκπαίδευση δεν υπάρχει αμφιβολία πως είναι αυτή που θα προκαλέσει αλλαγή στην νοοτροπία της ανθρώπινης απληστίας. Εφόσον σημαντικό ρόλο στην ιδεολογική κατάρτιση του ανθρώπου έχει το σχολείο, θεωρούμε πως το κράτος πρέπει να προχωρήσει σε σημαντικές αλλαγές του τρόπου μετάδοσης του μηνύματος της αιεφορίας πέρα από εξεταζόμενα μαθήματα όπως η Μελέτη Περιβάλλοντος και η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή. Γενικότερα, κάθε εξετασιοκεντρικό σύστημα δεν θα ενθάρρυνε τη μετάδοση του νοήματος της αιεφορίας. Η έννοια της ανάπτυξης μεταδίδεται πιο ολοκληρωμένα μέσω δραστηριοτήτων, δηλαδή βιωμάτων και εμπειριών στους μαθητές και ιδίως όταν αυτά εντάσσονται στην εκπαίδευση σε μικρές ηλικίες. Συγκεκριμένα το εκπαιδευτικό σύστημα και οι λειτουργοί του μπορούν να ωθούν τα παιδιά στην νοοτροπία του εθελοντισμού όπως γίνεται σε αρκετά εκπαιδευτικά συστήματα ανά τον κόσμο και έτσι θα μπορέσει και η χώρα μας να συμβάλλει στην επίτευξη της παγκόσμιας αιεφορίας. Πρώτα έρχεται η ενημέρωση, μετά το ενδιαφέρον και τέλος η ενέργεια. Κάθε νέος βλέποντας ενέργειες αλληλεγγύης, μέσω του αναστοχασμού, θα παραδειγματιστεί και ιδανικά, θα εντάξει την αρετή της αλληλεγγύης στο μυαλό του ως τρόπο ζωής. Η κοινωνική συνοχή που προκύπτει μέσω της αλλαγής της νοοτροπίας έναντι του προσωπικού συμφέροντος και της προσωρινής καλοπέρασης θα οδηγήσει σε αιεφορία.

Συνεχίζοντας, η οικονομία είναι η επιστήμη που ασχολείται με την κατανομή και παραγωγή όλων των αγαθών που σχετίζονται ή επηρεάζουν την αιεφόρο ανάπτυξη. Οικονομία και αιεφόρος ανάπτυξη είναι δύο έννοιες στενά συνδεδεμένες. Ενδεικτικά, συμπεράναμε πως η μία δεν μπορεί να έρθει παράλληλα με τον παραγκωνισμό της άλλης. Μία γερή οικονομία μπορεί να αποφέρει μέτρα για την εξασφάλιση της διατήρησης των πόρων. Χρειάζονται χρήματα για να εγκατασταθούν «πράσινες τεχνολογίες» που θα φιλτράρουν την ρυπογόνο παραγωγή, όπως χρειάζονται και για την εκτέλεση και τον έλεγχο των σχετικών νόμων. Παράλληλα όμως, είναι αναγκαία κι η φροντίδα της παραγωγής για αιεφόρο ανάπτυξη. Είναι παράδοξο μία χώρα όπως η Ελλάδα πχ που έχει πολλαπλές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να αξιοποιήσει, να αποτυγχάνει λόγω της έλλειψης υποδομών. Όσο δαπανηρά κι αν είναι τα έργα αυτά, διασφαλίζουν την οικονομική και περιβαλλοντολογική ανάπτυξη μακροπρόθεσμα. Μέσα από τα παραδείγματα αυτά, είναι φανερό η αλληλεπίδραση- η δράση κι αντίδραση της οικονομίας με την αιεφόρο ανάπτυξη.

Επιπλέον, σημαντικό κομμάτι και παράγοντας της αιεφόρου ανάπτυξης είναι οι θεσμοί. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι εθελοντές είναι αυτοί που μπορούν να αποφέρουν την αλλαγή στον τόπο μας, τουλάχιστον σε πρωταρχικό επίπεδο. Κατά τη συζήτηση που είχαμε χθες, έμαθα πως χρειάζεται ειδική άδεια για να οργανωθεί μία δενδροφύτευση σε τοπικό βουνό, πράγμα που σημαίνει πως όσοι είναι πρόθυμοι να δράσουν- να αρχίσουν κάτι - βρίσκουν εμπόδιο την ίδια τη γραφειοκρατία του κράτους. Χρειαζόμαστε άδεια για να προστατέψουμε το σπίτι μας και το σπίτι των επόμενων γενεών. Ομόφωνα συμφωνήσαμε πως το γεγονός αυτό όχι μόνο δεν παροτρύνει τη προστασία του περιβάλλοντος ως κύριο παράγοντα της αιεφόρου ανάπτυξης αλλά καθυστεράει κι αυτούς τους λίγους που συμμαρίζονται το όραμα.

Αξίζει η θυσία λίγων ωρών εκπαίδευσης για καλλιέργεια περιβαλλοντολογικής συνείδησης, αλληλεγγύης και υπευθυνότητας. Εκ μέρους ενός μέλους της 14^{ης} ομάδας του Συμποσίου σας καλώ να σκεφτείτε μήπως επιστήμονες υπάρχουν πολλοί. Ανθρωπιστές επιστήμονες όμως?

Πόρισμα 15^{ης} επιτροπής

Αγαπητοί σύνεδροι, αξιότιμο προεδρείο και σεβαστοί καθηγητές,

Καταρχάς, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε το Αρσάκειο Γενικό Λύκειο Ψυχικού που φιλοξενώντας το φετινό συμπόσιο UNESCO, μας έδωσε τη ευκαιρία συμμετοχής σε μια τόσο αξιόλογη εμπειρία. Προσεγγίζοντας πολυδιάστατα και με κριτικό πνεύμα το θέμα «Στοχεύοντας στην Αειφορία μέσω της Εκπαίδευσης», η επιτροπή μας κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα.

Σε πρώτο επίπεδο, ας επισημάνουμε ότι η αειφορία αποτελείται από τρεις συνιστώσες: την περιβαλλοντική-οικολογική, την κοινωνική-πολιτική και την οικονομική. Η εκπαίδευση που προάγει και προωθεί την εξέλιξη των παραπάνω τομέων, θεμελιώνει το όραμα και τη δράση του «αειφόρου σχολείου».

Σε μια εποχή παγκόσμιας περιβαλλοντικής κρίσης, υποβάθμισης της φύσης και άλογης χρήσης των φυσικών πόρων, το αίτημα ευαισθητοποίησης των νέων για περιβαλλοντικά ζητήματα και ανάληψης ενεργούς δράσης προβάλλει επιτακτικό. Σε αυτό το σημείο το αειφόρο σχολείο δύναται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο. Εκθέτοντας τους μαθητές από μικρή ηλικία σε μαθήματα περιβαλλοντικής αγωγής και εκδηλώσεις οικολογικού χαρακτήρα, και υπογραμμίζοντας τη σημασία φιλικών προς τη φύση ενεργειών, όπως η ανακύκλωση, το σχολείο μπορεί να αποτυπώσει στο υποσυνείδητο των παιδιών την αξία διαφύλαξης του περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα, παροτρύνοντας τους μαθητές να ενταχθούν σε περιβαλλοντικές ομάδες, και διοργανώνοντας εξορμήσεις στη φύση, και δεντροφυτεύσεις, το σχολείο θα εξοικειώσει τους μαθητές με το φυσικό περιβάλλον. Έτσι θα κατορθώσει να αλλάξει ριζικά την νοοτροπία τόσο των ιδίων όσο και των οικογενειών τους προς τη φύση, αφού θα συνειδητοποιήσουν ότι πρέπει να εναρμονίζουν τη δράση τους με αυτήν και τις ιδιαίτερες ανάγκες της. Στην απόπειρά του να καλλιεργήσει την περιβαλλοντική συνείδηση των μαθητών, το σχολείο έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει το ίδιο εναλλακτικές πηγές ενέργειας, εγκαθιστώντας λόγου χάρη φωτοβολταϊκά συστήματα, και αυξάνοντας τη βιοποικιλότητα μέσα από τη δημιουργία σχολικού κήπου.

Κατ' επέκταση, είναι γεγονός ότι ένας από τους θεμελιώδεις πυλώνες κάθε κοινωνίας συνίσταται στον πολιτισμό. Σε αυτό το πλαίσιο, η διαφώτιση των νέων σε θέματα παράδοσης και τέχνης, θα αποβεί αποτελεσματικό βήμα στην επίτευξη της αειφορίας. Το αειφόρο σχολείο λοιπόν, μπορεί, μέσω της εκπόνησης επισκέψεων σε ιστορικούς χώρους, μουσεία και μνημεία, να οδηγήσει τους μαθητές στην απόκτηση ιστοριογνωσίας, στην εκτίμηση της πολιτιστικής τους κληρονομιάς και στην μεταλαμπάδευσή της στις επόμενες γενιές. Εξάλλου, η εξασφάλιση ενός ποιοτικού μέλλοντος για τους πολίτες του αύριο είναι βασική επιδίωξη της αειφορίας. Χρήσιμη ωστόσο κρίνεται και η ένταξη στο σχολικό πρόγραμμα εκδηλώσεων σε θέματα μουσικής, καλλιτεχνικών, κλπ.

Επιπλέον, ας επισημάνουμε πως ένας πρωταρχικός στυλοβάτης της αειφορίας έγκειται στην κοινωνική συνοχή. Καταλύτη της κοινωνικής συνεκτικότητας αποτελεί το δημοκρατικό πολίτευμα, το οποίο καλείται να προβάλλει το αειφόρο σχολείο. Κατοχυρώνοντας θεσμούς συμμετοχικής δημοκρατίας όπως η εκλογή μαθητικών

συμβουλιών, το σχολείο μυεί τους μαθητές στον χώρο λήψης πολιτικών αποφάσεων. Εθίζοντας τους σε διαδικασίες τέτοιας φύσης, διασφαλίζει την διαμόρφωση ευσυνείδητων πολιτών που λαμβάνουν έγκυρες αποφάσεις και χαράζουν οι ίδιοι το μέλλον τους. Οι ευσυνείδητοι πολίτες που εμφορούνται από δημοκρατικά ιδεώδη όπως η ελευθερία και η ισότητα, αναγνωρίζουν την ματαιότητα του ρατσισμού και γενικώς των διακρίσεων. Θα υποβληθούν λοιπόν σε προσπάθεια αποτίναξης φαινομένων κοινωνικής παθογένειας όπως το φλέγον προσφυγικό ζήτημα, αναλαμβάνοντας εθελοντικές δράσεις όπως συλλογή τροφίμων, φαρμάκων, ενδυμάτων, κλπ.

Το τελευταίο θέμα που απασχόλησε την επιτροπή μας ήταν οι οικονομικές διαστάσεις της αειφορίας. Η αειφορία ισοδυναμεί με παραγωγικότητα και αποτελεσματικότητα, που εν συνεχεία θα επιφέρουν οικονομική βιωσιμότητα. Η παροχή ορθού επαγγελματικού προσανατολισμού σε σχολικό επίπεδο είναι ουσιαστικό μέτρο για να αποκτήσουν οι μαθητές αυτογνωσία και να επιλέξουν να δραστηριοποιηθούν σε κάποιον επαγγελματικό τομέα που ταιριάζει με τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις τους. Η σωστή επαγγελματική επιλογή θα επωφελήσει τόσο τους ίδιους τους νέους όσο και την κοινωνία ευρύτερα, αφού θα συνίσταται από πολίτες που παράγουν λυσιτελές και προσοδοφόρο έργο. Η ενημέρωση σχετικά με τον πρωτογενή τομέα και τις ευκαιρίες που δημιουργεί, αφενός θα βοηθήσει τους νέους στο να απεμπολήσουν προκαταλήψεις για τα χειρωνακτικά επαγγέλματα και αφετέρου θα ευνοήσει την οικονομική πρόοδο αφού θα παρασχεθούν κίνητρα ανάπτυξης κλάδων όπως η γεωργία και η κτηνοτροφία.

Καταφθάνοντας στο τέλος της ομιλίας μας, ευελπιστούμε, ως τελευταία επιτροπή του φετινού συμποσίου, να κατορθώσαμε να αναδείξουμε θέσεις με περιεχόμενο και προοπτική. Θεωρούμε ότι είναι ουσιώδες, οι λύσεις που προτείναμε να εφαρμοστούν αρχικά στο πλαίσιο των τοπικών κοινοτήτων, και αν είναι εφικτό να παγκοσμιοποιηθούν... Εξάλλου, η επιδίωξη της αειφόρου ανάπτυξης είναι συλλογική υπόθεση και προϋποθέτει την καταβολή προσπάθειας από όλα τα μέτωπα για την υλοποίηση της.

Ευχαριστούμε για τον χρόνο και την προσοχή που διαθέσατε!